1893 – 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-6740
Тел.: з Ню Йорку: BArclay 7-4125
УНСоюз: BArclay 7-5337

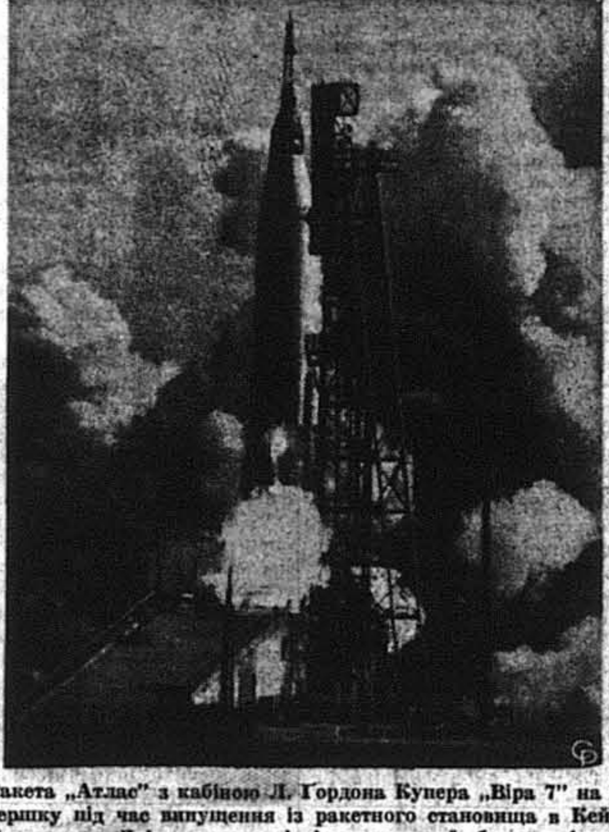
РІК LXX. Ч. 93. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ТРАВНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 17, 1963 — No. 93. VOL. LXX.

АСТРОНАВТ ҐОРДОН КУПЕР ВІДКРИВАЄ НОВУ ДОБУ В ДОСЛІДЖУВАННІ КОСМОСУ

ПРОСПАВШИ В ОРБІТІ ВІСІМ ГОДИН, Г. КУПЕР ПРОДОВЖУВАВ ОБЛІТ ЗЕМЛІ З НАЙБІЛЬШОЮ ПРЕЦИЗНІСТЮ. ВВЕСЬ СВІТ ПОДИВЛЯЄ НИНІ ДОСЯГНЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АСТРОНАВТИКИ

Кейп Канаверал, Флорида, 16-го травня. — Сьогодні о годині 8:30 рано, як це число „Свободи" почивало друкуватись на пресі, астронавт Лерой Ґордон Купер перебував уже 24-ту годину в орбіті та відбував свій 15-ий обліт Землі. Подібно, як його випуск в орбіту, так і обліт землі відбувається з найбільшою прецизністю із встановленими плянами в усіх подробицях. Попереднього дня, починаючи свій 9-ій обліт Землі, астронавт Купер сказав „Добраніч" одному із своїх попередників - астронавтові, полк. Ґленові, який слідкує за цим облітом із американського корабля біля Японії, та — згідно з пляном — „пішов" на спочинок. Купер проспав в орбіті понад вісім годин і після відпочинку почав знову свої скомпліковані досліди космосу. Ввесь світ у великому напруженні слідкує за цим облітом Землі, що закінчить американські експерименти в пляні Меркурія та відкриє нову добу в досліджуванні космосу. Черговий випуск американського астронавта в орбіту мав би відбутися за якого півтора року, з повним використанням дотеперішніх експериментів. Ця чергова фаза дослідів буде зв'язана вже безпосередньо з випуском людини на Місяць. Раніше має відбутися експеримент зустрічі і „пересадки" в орбіті та висадка на суші. Висадка Купера на Пацифіку передбачена сьогодні, в четвер 16-го травня, на годину 7:23 ввечері. В своєму 15-му облїті Землі астронавт Купер мав ще понад 70 відсотків пального, хоч вже дві треті частини його дороги із передбачених 22 облітів Землі були вже за ним.

Після двох облетів Землі Аеронавтична і Космічна Адміністрація наново калькулювала швидкість лету кабіни „Віра 7" та її віддаль від Землі. І так найбільша швидкість становила 17 546 миль на одну годину. Кабіна була найдальше віддалена від Землі на 165.8 милі, а найменша її віддаль від Землі становила 100.2 милі. На один обліт їй треба 88.45 мінути. Її орбіта довкола Землі відбувається між 32.5ступня північної і південної ширини. Ракета — підсилювач Атлас і кабіна „Віра 7" складалися з 300-000 різнородних частин, які дуже добре функціонували. В кабіні були і телевізійні камери, які вперше в історії передавали дію самої кабіни та фотографували Землю внизу. Ракета Атлас висока на 95 стіп. Лет має 22 рази окружити Землю, зробивши 575-000 миль, та вивчати умови лету людини на Місяць, головним чином атомову радіяцію, яка може бути перешкодою для астронавтів дістатися на Місяць. Крім того астронавт Купер має випробувати в космічних просторах таку радіову антену, якою мають послуговуватися в кабінах проєкту Джемінай. Він має вивчати зодіякальне світло, температуру та інші умови в кабіні під час кружляння довкола Землі, а також переводити інші обсервації лікарського і фізіологічного характеру а також вивчати докладно самого себе під час лету. Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація вияснює, що астронавт Купер назвав свою кабіну „Вірою" тому, що цим способом хотів висловити свою віру в Бога і в цю країну, а також свою льояльність і довір'я до тих всіх, що працюють над здійсненням проєкту Меркурій. „7" дістала кабіна тому, що було сім астронавтів в проєкті Меркурій. Всі попередні кабіни — Свобода, Дзвін Волі, Приязнь, Аврора і Сіґма мали також число „7". Купер є першим американським астронавтом, що літатиме понад комуністичним Китаєм впродовж 45 мінут, він не летітиме понад СССР, хоч совєтські космонавти були понад територією ЗДА. Астронавт Купер має також виконати важливий досвід із випущенням світляного маяка у виді кулі в діяметрі 5.75 цаля. На цій кулі є дві лямпи з протилежних боків. Цей маяк викинув астронавт під час третього кружляння довкола Землі в таких умовах, що він кружлятиме в дещо іншій орбіті, як кружляє кабіна „Віра 7". Досвід потрібний є на те, щоб можна було взнати, яким способом треба буде спостерігати іншу кабіну в космічних просторах, коли здійснюватиметься програму Джемінай згідно з якою дві кабіни мали б зустрінутися під час лету довкола Землі. Така зустріч кабін є потрібна до лету на Місяць, який плянується перед 1970-им роком. Купер не бачив того світляного маяка під час третого і четвертого кружляння довкола Землі, але під час п'ятого обліту він міг зловити спалах, який вказував на те, що той мяк був у віддалі 10-ох миль від того місця, де він був випущений. Голова Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації Джеймс Вебб заявив, що коли лет астронавта Купера щасливо закінчиться, то він закінчить першу фазу космічної програми лету до Місяця. Друга фаза мала б початися вже в грудні 1963-го або в січні 1964-го року, коли почнуть праці над здійсненням проєкту Джеміні, згідно з яким мали б в космосі під час лету зустрічатися кабіни, а пізніше мали б бути в кабінах і астронавти. Третя фаза космічних дослідів має в своїй програмі висилання кабін з трьома астронавтами на Місяць. Це буде здійснення проєкту Аполло, що мало б статися перед 1970-им роком, якщо все відбуватиметься згідно з програмою. Кабіна мала б долетіти до того, щоб кружляти довкола Місяця. Тоді з тричленної залоги цієї матірної кабіни відорвалася б менша кабіна з двома астронавтами та „впала б" на Місяць, де була б кілька днів, а після того полетіла б до матірної кабіни, з якою злетіла б на Землю. Директор Вебб дуже хвалив лет Купера, кажучи, що він такий добрий, що міг би тривати 92 облети. Дружина Купера Труда з двома доньками, які звільнилися із шкільної науки, сиділа вдома і на телевізії слідкувала за летом свого чоловіка. Астронавт Купер телефонував до жінки перед відлетом. При телевізії слідкувала за успіхами свого сина і мати майора Купера в своєму мешканні в Оклогамі, яка була разом із бабусею астронавта 82-річною Оріною Ґерд.

Ракета „Атлас" з кабіною Л. Ґордона Купера „Віра 7" на її вершку під час випущення із ракетного становища в Кейп Канаверал. Дві хвилини пізніше ракетний бустер відпав і кабіна почала свій лет в орбіті Землі, що відбувається із скорістю 17 500 миль на годину.

Проф. д-р Вол. Кубійович, перед своїм поворотом до Европи в червні, зможе відвідати ще тільки деякі громади в ЗДА і Канаді

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Проф. д-р Володимир Кубійович, який від кількох місяців перебуває в ЗДА та працює тут в приміщеннях „Свободи" над кінцевою перевіркою зломаних уже в сторінки текстів до першого тому англомовної Енциклопедії Українознавства, якої він є головним редактором та яка вже в найближчих днях почнеться друкувати у В-ві університету в Торонті старанням і коштом Українського Народного Союзу, плянує в половині червня вернутися назад до Сарселю у Франції, де на нього очікує багато праці, зв'язаної з продовжуванням публікації українського видання словникової частини Енциклопедії. Закінчуючи перевірку текстів до першого тому англомовної Енциклопедії, проф. д-р Кубійович рівночасно робить найконечніші заходи для наладнання всіх справ, зв'язаних із підготовою другого тому цієї книги, який мав би піти до друку приблизно по році після випуску з друку першого тому в вересні ц. р. Ця праця займає проф. д-рові Вол. Кубійовичеві ввесь час і тому він міг вже досі та зможе ще в найближчих кількох тижнях свого побуду в ЗДА відвідати тільки деякі з наших громад тут і в Канаді. Досі проф. Кубійович побував тільки в Дітройті, взявши участь та виголосивши промову на відзначуванні 20-річчя створення Української Дивізії 4-го травня, а 12-го травня відвідав Филядельфію, склавши візиту Владикам Українських Церков та українським установам. Цієї п'ятниці, 17-го травня, він їде на відвідини до Клівленду, де місцевий осередок праці Наукового Т-ва ім. Шевченка приготовляє йому зустріч з громадянством та де він зупиниться до неділі, 19-го травня. Повернувшись до Ню Йорку, проф. Кубійович в тижні відвідає Союзівку, де відбуватимуться наради Головного Уряду УНСоюзу, а в суботу і неділю 25 і 26-го буде гостем нашої Громади в Шикаґо. В суботу 1-го червня НТШ і Відділ УККомітету в Ню Йорку приготовляють величаву зустріч проф. д-ра Вол. Кубійовича з громадянством метрополії, а 8 і 9-го червня відбудеться подібна його зустріч з громадянством Торонта.

Нова праця про Маркіяна Шашкевича появилася у Видавництві „Свобода"

Джерзі Ситі, Н. Дж. — У Видавництві „Свобода" появилася друком нова праця про Маркіяна Шашкевича: Д-р Лука Луців „Маркіян Шашкевич. Біографія і характеристика творчости з додатком усіх оригінальних творів поета". Книжка має 118 сторінок і складається з двох частин: з розвідки д-ра Л. Луцева про о. Маркіяна Шашкевича (ст. 5—72) та з оригінальних творів Шашкевича. Автор розвідки коротко характеризує добу, в якій діяв М. Шашкевич, та оповідає про зусилля Маркіяна пробудити український нарід в австрійській займанщині до національного українського життя. В розвідці окремий розділ, присвячений „Шашкевичеві як поетові", в якому ствержено, що о. Маркіян мав дійсний поетичний талант, якого не вспів розвинути серед крайнє неприятливих обставин. Автор подає історію культу М. Шашкевича на рідних землях і в Галичині та в Америці та згадав і про те, що виробляють теперішні російські комуністичні окупанти з о. М. Шашкевичем, як вони фальшують його твори, викидаючи із виданої збірки поета те, що не підходить під російську комуністичну ідеологію. На сторінках від 73-ої до 115 вміщені всі оригінальні твори о. М Шашкевича: поетичні і прозові. (Псалми, Переделів'я, Старина, Руськоє весілля та Олена). Між поетичними творами є і 6 байок та „Пісня" (Вже сонце красно), авторство якої не є певне, хоч вона друкувалася в „Читанці" М. Шашкевича. Книжку прикрашує мистецька кольорова обкладинка Тараса Шумиловича.

В Америці

● **Цього тижня** автомобільна промисловість випродукує трильйоновое авто. При кінці минулого тижня число цього року випродукованих авт виносило понад 2,900,000. Минулого тижня випродуковано у ЗДА 196,765 возів.

● **До Ню Йорку** прибув князь Монако Рейніє із дружиною княжною Ґрейс, яка була славною кіновою артисткою. Князь залишиться в Ню Йорку до 24-го травня, а княжна аж 28 травня виїде з дітьми до Монако. Княжа пара відвідує приятелів та ходить до театрів на Бродвеї, мешкаючи в готелі Ріджен-

Фулбрайт оскаржує ОАД в байдужності до справи Гаїті

Вашинґтон. — Голова Сенатської Комісії Закордонних Справ сенатор Дж. В. Фулбрайт заявив, що більшість латинських американських держав виявили свою байдужність до того, що діється в Гаїті. На думку сенатора Організація Американських Держав виявили „повну апатію" до ситуації в Гаїті. Сен. Фулбрайт говорив після того, як в справі Гаїті зізнавав державний підсекретар Джордж В. Болл. Фулбрайт сказав, що він висловив свою власну думку, а не опінію Уряду. Але в політичних колах підкреслюють, що і представники Державного Департаменту критично висловлювалися про реакцію ОАД на події в Гаїті, де є можливість виникнення комуністичного режиму. Окрема місія ОАД виїхала 13-го травня до Гаїті, де на місці має вивчати ситуацію на острові Гіспаніоля, де заіснував спір між Гаїті та Домініканською Републікою. Спір почався 28-го квітня, коли домініканський президент Хуан Бош оскаржив Гаїті в нарушенні домініканської суверенности, бо гаїтська поліція ввійшла була на терен домініканської амбасади. Політичні втікачі втекли були до цієї амбасади, просячи там права азилю. ОАД стає в обороні цих втікачів, але не хоче діяти проти диктатури президента Гаїті — Франсуа Дювальє. І проти цього виступає сен. Фулбрайт.

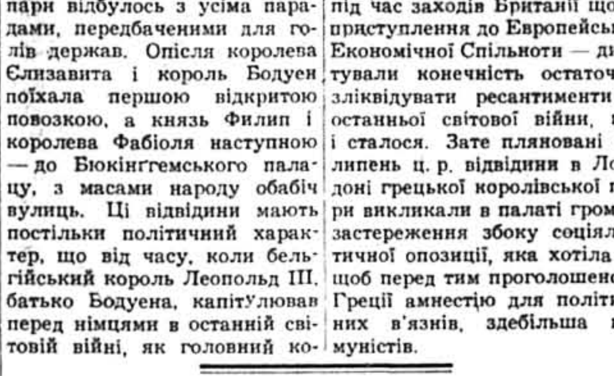
Президент Гаїті Дювальє не збирається втікати ні резиґнувати

Портопринс. — Президент Гаїті Франсуа Дювальє заявив на пресовій конференції в середу 15 ц. м., що З'єдинені Держави, відкликаючи з Гаїті своїх громадян, хотіли створити атмосферу паніки. Він кепкував з Організації Американських Держав, які нібн „не мають апарату", що ґарантував би порядок в Гаїті та висловлював „співчуття" президентові Кеннеді за труднощі, які той має в Алабамі з расистськими непорядками. Гаїтський президент запропонував перевести наради „на високому рівені" задля нормалізування американсько - гаїтських відносин і хоч не сказав цього виразно й безпосередньо, проте дав пізнати недвозначно, що не думає зрікатися влади, яка — згідно з гаїтською конституцією — повинна була закінчитись 15 травня ц. р. Дювальє улядив для закордонних кореспондентів в Портопринсі першу пресову конференцію за кілька останніх днів, але він не відповідав на запити, а тільки роздав відповіді на запити, зголошені йому на письмі заздалегідь та відчитав англійською мовою вступну заяву, після якої відійшов. Ця пресова конференція заперечила поголоскам, наче б президент Дювальє задумував втікати і навіть замовив місця на літаках з Портопринсу до Кюрассо, згідтіль до Ню Йорку а з Ню Йорку до Парижу.

Відвідини короля Бодуена ліквідують нехіть Британії до бельгійської династії

Лондон. — У вівторок 14-го травня ц. р. прибула до Британії з офіційними відвідинами бельгійська королівська пара, король Бедуен і королева Фабіоля. Назустріч виїхала їм королева Єлізавета II з князем Филіпом Единбурзьким та членами уряду і привітання бельгійської королівської пари відбулось з усіма парадами, передбаченими для голів держав. Опісля королева Єлизавита і король Бодуен поїхала першою відкритою повозкою, а князь Филип і королева Фабіоля наступною — до Бюкінґгемського палацу, з масами народу обабіч вулиць. Ці відвідини мають постільки політичний характер, що від часу, коли бельгійський король Леопольд III, батько Бодуена, капітулював перед німцями в останній світовій війні, як головний командант бельгійської армії, Британія ставилась дуже холодно у відношенні до бельгійського двору. Але перебування Британії і Бельгії у спільному Атлантійському союзі (НАТО) та активне підтримування Британії бельгійським міністром закордонних справ Полем Генрі Спааком під час заходів Британії щодо приступлення до Европейської Економічної Спільноти — диктували конечність остаточно зліквідувати ресантименти з останньої світової війни, що і сталося. Зате пляновані на липень ц. р. відвідини в Лондоні грецької королівської пари викликали в палаті громад застереження збоку соціялістичної опозиції, яка хотіла б, щоб перед тим проголошено в Греції амнестію для політичних в'язнів, здебільша комуністів.

Перед великими врочистостями на Союзівці в найближчу неділю

В найближчу неділю, 19-го травня, на Союзівці, виховновідпочинковій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, відбудеться велика врочистість благословення новозбудованої української католицької каплиці. Акту благословення довершить о год. 3-ій по полудні стемфордський Владика, Преосв. Кир Йосиф Шмондюк, в честь якого опісля, о год. 5-ій по полудні, відбудеться бенкет. До Служби Божої о год. 11-ій рано та при благословенні каплиці по полудні співатиме Хор і. Митрополита Шептицького в Ню Йорку, який і видно на тій фотознімці. Перед хором сидять (зліва): впреп. Орест Засійбіда, ЧСВВ, парох церкви св. Юра в Ню Йорку, Преосв. Кир Йосиф Шмондюк та п. Роман Левицький, дириґент хору. В суботу, 18-го травня ввечері, цей же хор дасть концерт у великій залі нового павільйону на Союзівці.

У ТАНТ ЗАКЛИКАЄ ДО САНУВАННЯ ФІНАНСІВ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант звернувся на надзвичайній сесії Генеральної Асамблеї в минулу середу 15 ц. м. з закликом до всіх членських держав, щоб вони санували фінанси тієї установи, назвавши цю справу „найбільш життьовою для Об'єднаних Націй". Об'єднані Нації наблизились до свого фінансового банкрутства внаслідку того, що членські держави завинили 106 мільйонів дол., що їх мали заплатити на покриття коштів двох мирових місій ОН, на Середньому Сході і в Конґо. Від 1 липня мин. року міжнародне військо Об'єднаних Націй на Середньому Сході і в Конґо було фінансоване з бондів ОН, розпроданих на суму 137,285.762 дол. ОН випустили ті бонди на суму 200 мільйонів. На бонди, вартости 13 дальших мільйонів зголосились вже покупці, але не вплатили ще грошей. В дні відкриття надзвичайної сесії Асамблеї Австрія закупила бонди на суму 900.000 дол. Кошти мирової місії ОН в Конґо становлять круґло 10 мільйонів місячно. У Тант заповів значне зменшення війська ОН в Конґо, що зменшить і кошти на нього, але все ж треба 33 мільйони дол. на втримання тамошніх операцій від 1 липня ц. р. до кінця року плюс 9,500.000 на міжнародне військо в обширі Гази у прикордонні Ізраїлю і Об'єднаної Арабської Републіки. Коли Генеральна Асамблея не знайде способів, щоб покрити ту суму, то дефіцит Об'єднаних Націй на кінець цього року становитиме 140 мільйонів дол. Багато членських держав наблизились своїми залеглостями до стану, в якому грозитиме їм позбавлення їх голосу, згідно з постановою чартеру, за яким членська держава тратить в Об'єднаних Націях голос, коли залягає з дворічними членськими внесками. Гаїті обіцяло в найближчих днях внести частину свого довгу 144.882.50 дол., щоб довг зменшився нижче дворічного заборження. Вигляди на успіх цієї надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї, скликаної для фінансових справ ОН, дуже сумні, бо голова спеціяльної 21-членної Комісії, яка займалася цією справою, С. О. Адебо з Ніґерії, звітував, що та Комісія не могла дійти до згоди і не приходить з ніяким санаційним пляном.

Хрущов переговорює з західньо-німецьким важким промислом

Москва. — Нікіта Хрущов мав в минулий вівторок 14-го травня довгу розмову на Кремлі з генеральним директором фабричного концерну Альфреда Круппа Бретгольдом Байцом, який прибув до Москви на спеціяльне запрошення совєтського міністра закордонної торгівлі. Концерн Круппа й ім'я його власника — це наче символи західнього капіталізму та в очах комуністів „імперіялізму", тим паче, що Круп вдіграв велику ролю у здвигненні мілітарної потуги гітлерської Німеччини. Запрошення Байца і відвідини в Москві в останніх тижнях промисловців з Британії, Італії і Данії вважають загально за доказ, що совєтські правителі рішили пожвавити торговельні взаємини з Заходом і тому й продовжувати політичну фразеологію про „мирне співіснування". Коли Байц вперше відвідав Москву в 1958 р., він дістав тоді замовлення від СССР на будову в Совєтах кількох фабрик хемікалій, включно з фабрикою синтетичних виробів, та на доставу 20-х електричних льокомотив. В заміну Західня Німеччина спроваджувала з СССР хром, залізо і ропу. Байц має відвідати в Совєтах побудовані Круппом фабрики й майстерні та перевірити, поскільки можна дати Совєтам довготермінові торговельні кредити. На уділення таких кредитів і на вивіз до СССР різних машин треба згоди від західньо - німецького уряду, який проте також заінтересований у зберіганні добрих взаємин з Москвою, щоб не провокувати нової авантури за Берлін.

У Чехії теж заворушення — проти африканських студентів

Відень. — Расистські заворушення, які відбулись в лютому ц. року в Болгарії, спрямовані проти студіюючих у Софії африканських студентів - муринів, повторились — у ще драстичнішій формі, — у чеській Празі. За докладними інформаціями, які наспіли до Відня, — коло 300 молодих чехів кинулись вполудне в минулу суботу на центральній празькій площі Вячеслава на трьох африканців і одного з Середнього Сходу і важко їх побили. Того ж вечора побито двох африканців в готелі Амбасадор. В авті одного африканського дипломата порізано отоки. Чеська комуністична поліція не встрявала в ці авантури. Західня преса пояснює, що в Чехії взагалі є антимуринські настрої, при чому вони найяскравіші серед чеських студентів, які вважають, що муринські студенти є занадто упривілейовані. Загал у ЧСС оґірчений на велику допомогу, що її ЧСР мусить давати недорозвиненим країнам за наказом з Москви, хоч дуже високий в минулому життьовий рівень чеського населення значно понизився.

У СВІТІ

● **Коли генеральний секретар Об'єднаних Націй** У Тант прилетів в минулу п'ятницю з Белграду, де він конферував з югославським президентом Тітом, до Лондону на нараду з брітійським міністром закордонних справ лордом Гюмом, то при приземлюванні трісло колесо в літаку. Літак зупинився на чверть милі від місця призначення перед головним входом на летовище і всіх пасажирів перевезено туди автобусами. Ніхто не потерпів.

● **Австрійський кардинал Франц Keніґ** заперечив, наче б він дістав був від Папи Івана XXIII офіційну місію переговорювання з різними комуністичними урядами щодо облегшення режиму у відношенні до Католицької Церкви, але признав, що Папа „очевидно" одобрив його подорожі до Мадярщини і Польщі, де він конферував з тамошніми комуністичними керівними чинниками. Кардинал Keніґ відмовився будь-що сказати із змісту тих розмов.

● **Орган еспанського міністерства інформації „Ель Еспаньйоль"** гостро натаврував зловживання останньою Енциклікою Папи Івана XXIII „Мир на Землі" для посилення опозиції проти режиму генерала Франка. Ця опозиція покликається на теплі слова Папи про права людини на громадянські свободи та про соціяльний поступ. Еспанський уряд твердить, що це не має нічого спільного з проблемами режиму.

● **У Лондоні суддя апеляційного суду сер Ричард Ілвес** признав 25-річній Вівіян Петтіт відшкодування у висоті 3.827 дол. від одного моториста, який в автомобільному випадку так поранив її, що одна нога легко здеформувалась та залишилась на ній погана близна. Суддя заявив в мотивах, що в Англії „слушно втішаються признанням гарні жіночі ноги" і тому „молода жінка може справедливо почуватись нещасливою, коли вона на ціле життя має опоганену ногу".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Атомові містерії

Вже само визволення атомової енергії було великою містерією, зрозумілою тільки для вузького кола вчених фахівців, але те, що діється довкола проєктованої міжнародної конвенції про заборону пробних атомових детонацій — це містерія, не зрозуміла ні фахівцям, ні лаїкам. Бо вона вийшла вже поза межі фахових міркувань, і — на превеликий жаль — перестала бути предметом вирішування високими військовиками, які повинні були б мати тут рішальний голос, відколи атомова зброя стала фундаментом і стрижнем збройних сил Америки та оборонної системи вільного світу. Насправді, питання продовжування атомових дослідів стало політичним м'ячиком. І саме ця політична гра незрозуміла міжнародній публічній опінії.

29-го січня 1962-го року 39-місячні переговори між ЗДА, СССР і Британією в справі договору про заборону всяких дальших ядрових експериментів закінчились у Женеві на 353-му засіданні без ніякого висліду. Вони відновились з відкриттям у половині березня минулого року 17-членної Женевської конференції в справі роззброєння. В серпні того року перервано ті наради на три місяці, але 26-го листопада знову їх відновлено. Вони ведуться по нинішній день — безуспішно, перейшовши прерізні стадії, в яких оптимізм чергувався з песимізмом. Формально згоди не можна добитися ніби внаслідок розбіжности становищ: чи міжнародна контрольна комісія матиме право переводити інспекції щодо підозрілих землетрусів тільки тричі на рік, як цього хоче СССР, чи сім разів, як цього вимагають ЗДА. Фактично йде про те, чи Совєти хочуть такого договору про припинення ядрових експериментів, чи вони в ньому взагалі не зацікавлені. Отож, суть справи в тому, що насправді криється за демагогією большевиків, які постійно заявляють, що це Америка під плащиком переговорів у справі атомового договору веде „приготування до атомової війни".

8-го травня цього року державна американська Комісія Атомової Енергії проголосила, що в найближчому часі будуть проведені три нові ядрові детонації на дослідних теренах в Неваді. Але рівно через тиждень після того та ж Комісія відкликала ті експерименти, а газети пояснили, що сталось це під впливом нового листа Хрущова до президента Кеннеді і британського прем'єра Мекміллена. Логічно виходило б, що Совєтський Союз змінив своє становище настільки, що постала поважна надія на підписання договору. А втім, читаємо, Хрущов ні трохи не відступив від попередньої позиції і не хоче вдаватися в розгляд таких превважливих подробиць, як склад міжнародної комісії, терен інспекції та спосіб її ведення, а тільки вимагає, щоб ЗДА й Британія наперед прийняли принцип — щонайбільше трьох інспекцій. На Заході думки поділились. Військові кола вказують, що не можна вірити большевикам на слово і ризикувати, щоб у Совєтському Союзі переводилось засекречені експерименти, що можуть дати йому у висліді зброю, до якої віддавна змагають обидві сторони — антиракетну ракету. Знову ж наставлені на „співіснування" політики доражують піти Совєтам і в цій справі назустріч, щоб ніби дістати в руки морально-політичний аргумент і не насторожувати проти себе — „нейтральних"!

Кожний договір з большевиками, що не стояв би під успішною контролею і гарантією, не має найменшої вартости. Що більше, він шкідливий, бо ставить згори в гіршу позицію Захід, який договори гонорує, коли водночас Совєти договори обходять і їх ламають. І тому єдиноправильне в цій справі становище займає Франція: вона заявила, що всі такі розмови з Совєтами — це змарнований час, і в безплідних Женевських розмовах не бере участи.

Невже можна забути

Переданий Державним Департаментом ЗДА на розгляд сенатської і палатної комісій для закордонних справ меморандум у справі відновлення нормальних дипломатичних взаємин з комуністичним урядом Яноша Кадара на Угорщині викликав широкий відгомін. Американська публічна опінія у своїй більшості висловилася з обуренням проти можливости дипломатичного визнання З'єдиненими Державами Америки цього злочинного і з погляду людяности і з погляду міжнародного права режиму. Рекомендації Державного Департаменту зустрінуться з рішучим спротивом напевно також і на форумі самого Конґресу.

Дипломатичні взаємини між ЗДА і комуністичною Угорщиною були зведені до мінімуму після кривавого здушення Москвою угорської революції в листопаді 1956-го року. ЗДА відкликали тоді з Будапешту свого амбасадора, і з того часу керував справами амбасади шарже д'афер нижчої ранґи. На терені Об'єднаних Націй американська делеґація впродовж років рішуче й послідовно обстоювала вимогу засудження режиму Кадара і невизнавання його як леґального угорського уряду.

Сьогодні у своєму меморадумі Державний Департамент ЗДА заявляє, що вже постали „слушні причини" для перевірки дотеперішнього ставлення до угорського комуністичного режиму. Керівники Департаменту знаходять ці причини у сповидному полегшенні комуністичної контролі в різних ділянках угорського національного життя, в покращанні життьових умов населення, у проголошеній в березні цього року амнестії, яка нібито охопила тисячі політичних в'язнів, в тому числі також провідників угорської революції 1956-го року і, нарешті, в намаганні кадарівського режиму поліпшити свої взаємини з Католицькою Церквою на Угорщині. Рекомендуючи встановлення повних дипломатичних взаємин з комуністичною Угорщиною і визнання її теперішнього режимі також на терені ОН, Державний Департамент керується й деякими опортуністичними мотивами, зокрема переконанням, що на довшу мету Америці не вдається знаходити на терені Об'єднаних Націй підтримку, щоб відмовити цьому режимові дипломатичне визнання.

Більшість провідних американських часописів ставлять питання відкрито: невже свободолюбна Америка може забути все те, що сталося в 1956-му році — криваве здушення визвольних змагань угорського народу з допомогою совєтських танків і всю ганебну й зрадницьку ролю, що її в тому здушенні відіграв Кадар? Невже можна забути підступне схоплення під час переговорів провідників угорського повстання і їх ліквідацію, забути масові екзекуції і депортації угорських патріотів, здійснювані совєтськими каґебістами за згодою і з участю режиму цього ж Кадара? Невже — запитують американські публіцисти — ЗДА та вільний світ пустять у забуття геройську боротьбу угорських патріотів, які не жаліли ні своєї крови, ні свого життя, щоб визволити батьківщину з важкої духової і фізичної неволі? Багато громадян ЗДА запитують також, чи справді можна вірити в якусь зміну комуністичного режиму на Угорщині чи у висловлюване деким наївне твердження, мовляв, „закінчилося вже монопольне становище комуністичної партії в основних ділянках угорського життя".

Реакція американської публічної опінії доводить, що серед американської нації традиції боротьби поневолених народів за свободу залишаються живі і що над ними не зможуть перейти так легко навіть урядові чинники, керуючись такими чи іншими опортуністичними мотивами. Зрештою, це справа не тільки принципу, а й практичної доцільности. Хто знає психіку московських большевиків, той не сумнівається, що поступки і примирливість штовхають до загострення, а не злагіднення червоних режимів.

РОБЕРТ КЕННЕДІ — НАЙДІЯЛЬНІШИЙ ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР ЗДА

Співробітник „Ню Йорк Таймсу" Антоні Луїс починає свою статтю про 39-річного головного прокуратора ЗДА Роберта Кеннеді твердженням, що досі „не було ще подібної людини" на тому високому становищі. Впродовж 15-ох місяців Роберт Кеннеді не тільки успішно виконував усі обов'язки, зв'язані з його становищем, але в тому самому часі ще й дебатував із японськими комуністами, допомагав вирішувати голляндсько-індонезійський конфлікт у зв'язку з Західньою Новою Ґвінеєю, грав важливу ролю у великому змагу свого брата Президента із сталевою промисловістю, допомагав у вирішуванні справи Міссіссіпського університету і кубинської бльокади, відбув подорож до Бразилії, де з президентом Гулярдом нараджувався в справі економічної кризи, і поза сценою грав важливу ролю у звільненні з Кастрового ясиру 1 113 невільників, а в останніх тижнях подав законопроєкти про затруднення безробітної молоді в різних корпусах праці, щоб таким способом зменшити злочинність серед нелітніх.

Очевидно, що ця широка діяльність головного прокуратора може не всім подобатися, але вона творить Робертові Кеннеді численних прихильників.

Коли Джан Ф. Кеннеді рішився найменувати свого молодшого брата на пост головного прокуратора ЗДА, то лібераліи, а навіть й демократи побоювалися, що молодий Роберт буде однобічним у вирішуванні деяких справ і нетолерантно ставитиметься до людей відмінних поглядів та їхніх помилок.

Ці побоювання засновувалися на діяльності Роберта Кеннеді в 1953-му році, коли він був правним дорадником в Комісії, що її очолював республіканський сенатор Джозеф МекКарті. Один досвідчений обсерватор назвав тоді Роберта „нетерпеливим хлопцем". Пізніше Роберт був дорадником в сенатській комісії, яка досліджувала надуживання добродійними фондами в робітничих організаціях. Дехто з робітничих провідників заявляв тоді про „фанатизм", з яким молодий правник виступав проти корупції в професійних спілках.

Сам Роберт Кеннеді признається, що найбільше життьового досвіду набув він працюючи в комісії, що досліджувала ракетірство, і під час кампанії в користь свого брата у правиборах 1960-го року.

Він бачив, як нещадно визискували злочинні п'явки, головачі з професійних спілок таких слабооплачуваних робітників, як чистії авт, які були безпомічні в боротьбі проти надуживань. У Вест Вірджінії він бачив „людей в їхньому крайньому убозтві, які все таки зберігали людську гідність і навіть гордість". Там він мав нагоду зрозуміти жорстокість життя.

Ще глибше пізнав Роберт Кеннеді людей в останніх двох роках, займаючи становище головного прокуратора і неофіційного головного дорадника і миротворця при своєму братові — Президентові. В цій другій ролі, подорожуючи по широкому світі, він переконався, що ірраціональне, емоційне деколи грає у народів більшу ролю, як практичні матеріяльні користі. Це бачив він, зокрема, в Індонезії, коли вирішувано справу Західньої Нової Ґвінеї, і в Японії, коли розв'язувано справу Окінави.

Вернувшися з тієї подорожі, Роберт Кеннеді зрозумів, який глибокий зв'язок існує між тим, що діялося у ЗДА, і тим, яку політику ця країна веде за кордоном. Спостерігаючи в Азії випадки расової і економічної дискримінації, він вирішив зробити все можливе, щоб зліквідувати такого роду дискримінацію у ЗДА. Вернувшись додому, Роберт Кеннеді заявив: „Що сказав би Бері Голдвотер, якби побував в Азії?"

Роберт Кеннеді не є просто дорадником Президента, — він є його універсальним дорадником, як ми вже зазначали. Минулої осени на нараді членів уряду він найгарячіше з усіх виступав проти атаки на Кубу, кажучи, що Америка перестала б бути Америкою, якби повторила Перл Гарбор на тому острові. Роберт втішається таким довір'ям Президента, яким ніхто не може похвалитися.

До закордонної політики Роберт Кеннеді почав вмішуватися після трагічної поразки кубинських повстанців 17-го квітня 1961-го року. Кажуть, що Президент не контролював тоді того, що пропонували робити американські плянувальники.. Роберт Кеннеді бере під перехресний вогонь усі пропоновані урядові проєкти, часто роблячи це в імені свого брата, бо має щодо цього вільнішу руку, як Президент.

Близькість до Президента не дозволяє належно оцінити праці й осяги Роберта Кеннеді на пості головного прокуратора, але відомо, що в Департаменті Справедливости зібрав він, як своїх співробітників найкращих правників-фахівців цієї країни. Це — передусім — Байрон Р. Вайт (тепер суддя Найвищого Суду ЗДА), Ніколас Б. Каценбах, Бирк Маршалл, Луїс Ф. Обердорфер і Арчібалд Кокс — головний солісітор.

Сам Роберт Кеннеді признається, що свою працю почав він без суттєвого наставлення в справі десеґреґації негритянського населення. Але потім він заявив: „В цій ділянці діються ганебні речі. І я, маючи владу і відповідальність, мушу щось зробити. Це ж ясно!"

І тому тепер так активно діє головний прокуратор у зв'язку із заворушеннями в Бірмінґгемі, в Алабамі, бо бачить, що там порушується закон, який є однаковий для всіх громадян цієї країни.

Автор згаданої на початку статті вважає за річ самозрозумілу, що Роберт Кеннеді є і буде членом уряду, поки його брат є Президентом. Можливо, що він займе становище в ділянці оборони ЗДА. А що буде в 1968-му році? Роберт Кеннеді про це не думає, бо це направду далекий час. Але не виключене, що він може спробує щастя і виступить як кандидат на Президента, щоб уперше в історії ЗДА два брати були мешканцями Білого Дому.

„ДОБРИЙ" ХРУЩОВ

Від якогось часу у вільному світі поширились вістки, нібито Хрущов має відійти від керми правління.

Вістки ці говорять, що він має відійти тому, що проти нього виступає внутрішня опозиція, сила якої росте внаслідок невдач совєтського уряду в зовнішній і внутрішній політиці.

Коментуючи такого роду вістки, деякі газети, головно в Англії, стараються переконати читачів, що Хрущов — „добрий большевик", що він — прагматист у своїй політиці, і що було б зле, коли б Хрущов відійшов, бо з ним, мовляв, можна договоритись, а з його наслідниками хто знає, як буде.

І тому ці газети суґерують, що добре було б, якби держави вільного світу пішли трохи на руку Хрущову у різних справах, наприклад, у проблемі роззброєння, в укладенні з ним різних договорів, бо це скріпило б його становище супроти внутрішньої опозиції. Недвозначно натякається на те, що Америка не повинна вимагати більше як трьох атомових інспекцій в СССР у зв'язку із договором про заборону атомової зброї, або навіть могла б і тих трьох зректися.

Читаючи такі статті, мимоволі питаєш себе: а де ж розум у тих журналістів, що таке пишуть?

З минулого відомо, що всі поступки большевикам виходили тільки на шкоду вільному світові, а поступки у справах, про які згадано вгорі, можуть закінчитись для того світу жахливою катастрофою.

Та й самі такі статті не скріплять, а, навпаки, можуть послабити становище „доброго" Хрущова. Бо ж коли насправді Хрущов має поважну внутрішню опозицію, то власне всяка його оборона західньою пресою є водою на млин опозиції. У підсовєтських обставинах найгірший закид, який можна комунебудь з лідерів зробити, це те, що його хвалять капіталісти.

Одначе, навіть якби такі статті Хрущову не шкодили і не скріплювали партійної опозиції проти нього, то чи можна припускати, що цей диктатор відійде від державної керми добровільно, приймаючи наперед, що немає проти нього внутрішньої опозиції?

Мабуть, у це не повірить ніхто, кому хоч трохи знайома атмосфера політичного життя у диктаторських країнах, а в СССР зокрема.

Коли якась сильніша від диктатора сила не прожене його з держави, то диктатор може або померти натуральною смертю на своєму пості, або загинути від кулі, бомби чи отрути.

Немає, зокрема, для диктатора можливости піти на „пенсію", тобто зректися свого становища і жити у своїй державі, як звичайний громадянин.

Не було ще випадку в історії, щоб диктатор „пішов на пенсію" і спокійно жив у своїй державі, бо кожний диктатор за час свого панування робить стільки злочинів та кривд, що зараз після зречення всі ті покривджені укаменували б його або позбулися б його суперники, для яких він був загрозою.

Ніхто не знає про це краще, як сам Хрущов, і тому, коли час від часу згадує він про свій „пенсійний вік", то тільки для того, щоб відповідно настроїти людей. І певно захлинається від радости, читаючи листи, в яких просять його „вести далі совєтський народ до комунізму". Хрущов знає, що, стоячи при владі, він є всім, а без влади він буде ніщо. І тому за владу він буде боротися всіми засобами так, як боровся за її осягнення.

Коли правдою є те, що Хрущов має внутрішню опозицію, яка загрожує йому і його „групі", як називають „колективне керівництво" альбанці, то, очевидно, Хрущов буде вести запеклу боротьбу.

Але чи та опозиція може бути аж такою сильною, щоб загрожувала скиненням Хрущова? Хто може бути в тій опозиції? Старі большевики Ворошилов, Куусінен? Нонсенс. Ворошилов скомпромітований і до того ж є він застарий. Куусінен також стара людина і до того ж „нацмен". Мікоян? Вже тому, що він вірменин, про нього говорити не приходиться. Ніколи вже „нацмен" не буде правити Совєтським Союзом. Теоретики марксизму-ленінізму Пономарьов, Ільічов? Замалі то риби.

Залишається сталініст Суслов, але чи є він такою індивідуальністю, щоб міг об'єднати опозицію і замінити Хрущова на його пості?

На нашу думку, сталіністи не мають виглядів на те, щоб прийти до голосу. Сталінізм і сталіністів так ненавидять в СССР, що тільки завдяки „розвінчанню" Сталіна виграв Хрущов у боротьбі з такими тузами сталінізму, як Молотов і компанія. Без того арґументу Хрущов не був би нині тим, чим він є.

Але всіх сталінських злочинів Хрущов ще не розкрив, багато він ще приховує, бо вони напевно будуть йому в дальших розграх потрібні. І тому письменникам не вільно писати про ті справи більше, ніж партія, тобто Хрущов, дозволяє. Що і коли із сталінських злочинів витягнути на денне світло, про це рішає Хрущов. І цим він всіх сталіністів тримає „у шаху".

Молода генерація технократів в совєтському проводі, люди у їх сорокових або п'ятдесятих роках, які революції і перших пореволюційних років зовсім не знають, бо були тоді дітьми, більше зацікавлені практичною роботою ніж марксизмом-ленінізмом. Для попису їхніх талантів є широке поле. При цьому хоч цих людей є порівняльно багато, Хрущов таки їх всіх на голову перевищує.

Поваливши тепер Хрущова, при існуванні совєтсько-китайського конфлікту, совєтські лідери опинилися б як діти в обличчі Мао, який навіть Хрущова, як кажуть, має за ніщо.

А не треба забувати, що за совєтсько-китайським конфліктом, хоч назовні є він конфліктом ідеологічного характеру, по суті криється зудар двох націоналізмів — російського і китайського, криється прихована боротьба за те, хто візьме провід у „соціялістичному таборі".

В тому конфлікті Хрущов таки найсильніший партнер Мао, і совєтські лідери мусять це знати.

Тому, на основі всього вгорі сказаного, нам видається, що повалення або добровільний відхід Хрущова від влади — річ неправдоподібна.

Однак, видається можливим, що Хрущов може частину своїх функцій передати комусь іншому, але ці функції будуть радше технічного характеру. Дійсне керівництво Хрущов таки залишить у своїх руках.

А таким керівництвом в СССР є Президія і Центральний Комітет КПСС, пост першого секретаря Центрального Комітету.

Можна, отже, чекати, що в недалекій майбутності Хрущов передасть пост голови Ради Міністрів СССР якійсь іншій особі (після хвороби Козлова згадують тепер Косиґіна). Така зміна приверне на верхах правління СССР відносини із сталінських часів, коли голова Ради Міністрів формально виступав в імені СССР, а фактично був маріонеткою, яка слухняно виконувала доручення партії і в усяких рішеннях бігала за порадою до партії.

(абв.)

Починається туристичний сезон

По всіх державах за кордоном легко пізнають американця з фотоапарата, який звисає з його шиї. Цей американець — опора мільярдної туристичної індустрії і вкладник до бюджетів чужоземних держав. Це — американський турист. І сезон його саме тепер починається.

Попередня резервація квитків на літаки та пароплави заповідає знову добрий рік для країн, які приймають у себе американських подорожників. Виглядає, що близько чотири мільйони американців цього року поїде за кордон. Державний Департамент зазначає, що кількість заяв на видачу пашпортів для виїзду за кордон у перші три місяці цього року була далеко більшою, ніж за такий самий період минулого року.

Варто задуматись над тим, чого сподіваються всі ці мільйони американських туристів від їх поїздок за кордон. „Чи будуть вони, — питає один письменник, що пише про туризм, — задовольнятися своїм ганебним невіглаством і забобонами? Чи, може, підготовляться до того, щоб поставитися до чужоземної культури з інтересом, повагою і об'єктивністю, конечно потрібними, щоб чогось навчитися".

Американські реклями зробили дуже мало, щоб запевнити туристів, що подорожі це справа серйозна, яка потребує солідної підготови, щоб турист не просто ходив, дивлячись навколо, — додає вищезгаданий письменник. „Не дивно, — каже він, — що багато американських туристів, вернувшися додому, витрачають стільки часу, оповідаючи про американців, яких вони зустріли за кордоном, а не про людей і життя в тих країнах, де вони побували".

Але треба визнати, що серед наших туристів дедалі більше зростає переконання, що закордонні подорожі в наш час мають далеко більше значення, ніж це було раніше, скажімо, перед другою світовою війною. Однією з причин серйознішого ставлення до подорожей за кордон є, звичайно, холодна війна, коли кожний мандрівник повинен являти собою немов би „неофіційного представника" своєї країни. Ті, хто шукатиме зустрічі з ними за кордоном, це будуть саме ті особи, які ставитимуть найактуальніші питання про З'єдинені Держави.

Американський турист мусить попереду серйозно продумати, що він має відповісти, якщо питання, поставлені йому, будуть мати таку ворожу форму, як ось, наприклад: „Якщо ваш уряд справді хоче миру, то, чому він дедалі більше продукує атомової зброї? Чому вас, американців, так хвилює ідея комунізму? Якщо американці вірять у демократію, як ви поясните расову дискримінацію у вашій країні? Якщо капіталізм така добра система, то чому у вас мільйони безробітних?" і т. п.

Подаємо тут лише декілька з десятків питань, які ви знайдете у брошурі, виданій для того, щоб допомогти американцям підготуватись до розмов щодо політики нашої країни. Деякі з нас добре поінформовані, щоб дати належні й вичерпні відповіді, але дуже мало є таких, які можуть дати добрі відповіді. Ось чому Американська Рада для Обслуги Національностей видала брошуру „Американці за кордоном". Цю брошуру схвалив Державний Департамент і нею широко користуються американські військовики по інших країнах. Президент Кеннеді написав до неї передмову.

Копію брошури „Американці за кордоном — по $0.25 за примірник (5 примірників за $1) можна одержати, написавши на адресу:

ACNS (American Council for Nationalities Service), 20 West 40th Street, New York 18, NY.

Американська Рада

Кость Мельник

ЧОМУ АБЕТКОВИЙ ФРОНТ?

(2)

Ми не розбиратимемо деяких розбіжностей між учительськими гуртами чи дирекціями деяких шкіл і Шкільною Радою, бо — поперше — самі належимо до цієї другої „партії", батьківського гурту, а подруге — ті розбіжності, думаємо, не є аж такого суттєвого характеру, щоб їх не можна було б переступити. Найгірше вийшов у цій допоміжній роботі наш батьківський гурт, чи наше організоване суспільство в усій ширині! Честь і слава виїмкам, яке своє завдання сповнили.

Питаємо: чи в таких умовинах можуть вести свою роботу наші школи, а в першій мірі їх централя, Президія Шкільної Ради при УККА? Чи може відбуватися студійна — постійна! — праця над програмами і методами навчання та виховання нашої молоді, коли немає грошей на висилку залеглих листів? Чи можна видавати, перевидавати чи кореґувати шкільні підручники з українознавства, коли немає фондів на видання букваря? Чи можуть наші педагоги спокійно працювати над новими підручниками з українознавства та студіювати нові методи навчання після цілоденної заробіткової праці, часто фізично перевантаженої? Чи можуть інспектори Шкільної Ради відвідувати школи, штовхати інші осередки до організування нових, координувати роботу кількох шкіл в одній місцевині і т.д., коли немає на це відповідних фондів? Відповідь може бути лиш одна: ні!

Крім усього недомагає також наша поінформованість, або двоторовість у ній. Маємо декілька поважних журналів, що трактують виховні й вишкільні питання, як, наприклад, „Життя і Школа", про які навіть деякі вчителі не знають, не кажучи вже про широкі батьківські кола, і через те вони мають великі фінансові й видавничі труднощі, що загрожують їм ліквідацією. Окремі осередки видають різні рідношкільні журнали, одноднівки тощо, як, наприклад, „Екран" у Шикаґо, „Вісті Рідної Школи" в Клівленді, в Дітройті і т.д., і всі вони починають роботу від себе і на собі її кінчають... Навіть „Веселка", першорядний журнал для молоді, бореться з труднощами. Ми не заторкуємо всіх молодечих видань — журналів Пласту, СУМА, ОДУМ і ін., але, гадаємо, що і в них справа розповсюдження не виглядає краще. Ось СУСТА почав видавати дуже потрібний журнал для наших середньошкільників — „ПІБ" (перед-університетський інформаційний бюлетень), і також прохає про допомогу в розповсюдженні.

З цього виходить, що бракує у нас координації проведеної роботи, часом дуже великої й якісної! А далі: відчувається брак літератури англійською мовою, зокрема на січневі річниці. Нам її треба також для старших кляс шкіл українознавства, її потрібно конче нашим студентам у високих школах. І ось появляються дві подібні брошури-видання — одне накладом НТШ, як його праця ч. 17 (Ukrainian Struggle for Sovereignty 1917-1918, by M. Pap, Ph. D.), друге — заходами Українського Публіцистично-Наукового Інституту (The Ukrainian Republic of January 22). При тому обидва ці видання дуже слабо розпропаґовані, мало хто про них знає. Або: майже всі більші бібліотеки в Америці, університети, а то й видавництва питають за довідником про наші видання англійською мовою, про бібліографію України. На цю справу вже не один громадянин, який має діло з американськими журналістами чи науковцями, стратив не одну ніч, щоб „хоч щось" зладити... Виявляється, що вже два роки тому в Мишиґенському університеті видав свою наукову працю на згадану тему Роман Вереш, і її можна дістати за... 2 доляри. (R. Weres: The Ukraine. Selected Reference in the English Language with Introduction About the Ukraine and Ukrainians; Western Michigan University, 1961).

Варто згадати за роботу українських молодих науковців, які не жаліють ні труду ні важко запрацьованого гроша, щоб пропаґувати правду про Україну. Наприклад, проф. Я. Б. написав працю про український націоналізм в Україні під час і по другій світовій війні, і один із кращих американських університетів запропонував видати її друком. Одне відоме університетське видавництво було готове покрити три чверті коштів друку. Не зважаючи на всякі заходи професора Я. Б. перед нашими центральними установами, не вдалося одержати позики на 2 тисячі долярів. Праця лежить і припадає порохом, а проф. Б. пішов на додаткову нічну роботу, щоб заробити гроші на видання цієї праці. А де історія Росії англійською мовою, написана за правдивими джерелами і видана українцями? Вже 12 років говориться про неї, про її конечну потребу, говорилося про неї й на останньому Конґресі УККА.

На 8-му Конґресі УККА присвячено львину частину часу в дискусії фінансовому станові. Збірки на цілі УККА, що приносили 140 тисяч долярів п'ять років тому, впали в останньому році до п'ятдесятьох тисяч долярів. Шкільна Рада не одержала минулого року жадної фінансової допомоги від централі УККА. Один делеґат, „рідношкільник", у своєму слові на тому ж Конґресі, запропонував, замість витрачати час на шукання винуватця, прийняти конкретну пропозицію: делеґати (біля 400 осіб!) протягом одного року складають від себе чи своїх організацій по 100 долярів на цілі широкої роботи Шкільної Ради при УККА. Жадного рішення не прийнято! (До речі, товариство, яке згаданий проєктодавець заступав, уже вислало більшу частину із запроєктованих 100 долярів до Президії Шкільної Ради.)

Яка розв'язка цього питання? Як нам зорганізувати добровільців для правильно-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СЕСІЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ УЦР В АРҐЕНТИНІ

В неділю 24 березня відбулася в Буенос Айрес чергова шоста сесія Головної Ради Української Центральної Репрезентації в Арґентині.

Сесію відкрив перший заступник голови п. В. Савич, який зараз же передав головування другому заступникові, ред. Гр. Голіянові, який найперше склав побажання для відсутнього голови Головної Ради, проф. Є. Онацького, щоб він якнайскорше міг прийти до сил, щоб знову зайняти почесне місце на черговій сесії.

По ухваленні порядку нарад і відчитанню протоколу попередньої сесії, д-р В. Іваницький, голова УЦР, склав звіт про діяльність Управи УЦР за час між двома сесіями, — час досить довгий, бо аж 8 місяців.

Голова УЦР відзначив, що, невважаючи на дивний абсентеїзм членів Управи, при якому весь тягар праці залишався на плечах Голови УЦР та кількох кооптованих ним до праці його приятелів, осягнено за відчитний період чимало. Радіопересилання через державну Національну Радіовисильню та через радіовисильню „Колонія", що програму до них складає п. Макаруха-Іваницька, відбувалися регулярно. Лише в Національній радіовисильні були перервані на літній час від 31 січня, але з 1-го квітня відновляться о тій самій годині, що й перше (година 20). 21 січня через цю радіовисильню, з нагоди українського державного свята 22 січня, голова УЦР мав можливість виголосити належно-патріотичну промову в еспанській мові. В приватній радіовисильні „Колонія", що її передачі оплачують кілька патріотичних купців і промисловців, дві наших кредитових кооператив та пожертви окремих громадян і установ, жертвенно віддають свій час і працю п. Мих. Бойко, панна Анеля Квасниця, панна Маруся Головай та панство Гуренки. Співпрацюють також ред. Гр. Голіян та Вас. Косюк. Всім їм належиться наша подяка.

За звітовий час влаштовано важливі імпрези, як Листопадова Академія, Фестиваль Українського танцю і пісні та Академія Свята Державности. Крім того, голова УЦР брав офіційну участь в різних урочистостях, що їх влаштовували окремі організації в рамках їх специфічної діяльности, як от посвячення наріжного каменя Централі Т-ва „Відродження", прийняття на вшанування митрополита Іоана, тощо.

Велику увагу присвячено награванню платівок української музики, що їх фінансування перебрав на себе голова УЦР. Поява цих платівок запізнилася з огляду на потребу належного технічного їх оформлення (обкладинки та етикети), а також літніх вакацій фабрики РІДА Віктор. Тепер ці труднощі вже в минулому: мистець Крюків виготовив дуже гарні обкладинки з прегарними українськими сюжетами, і внедовзі вийдуть у світ такі довгограйні платівки:

1. Ювілейний Концерт М. Лисенка в театрі Кольон — дві довгограйні платівки по 60 хвилин кожна. На останній стороні тих платівок награно також український національний гимн „Ще не вмерла Україна" у виконанні тільки симфонічної оркестри та три сольосп̀іви п. Галини Андреадіс під супровід симфонічної оркестри.

2. Одна довгограйна платівка на 60 хвилин: хори УЦР, мішаний і чоловічий, під назвою „Українські пісні";

3. Одна платівка на 60 хвилин: українські дуети й сольосп̀іви в виконанні Г. Андреадіс та Тамари Лихолай. Фортепіяновий супровід маестра К. Мальосра з театру „Кольон".

4. Одна платівка на 78 оборотів: український національний гимн „Ще не вмерла Україна", а з другої сторони т. зв. Гимн українських еміґрантів „Далека ти і близька нам". Обидві речі виконує хор УЦР у супроводі симфонічної оркестри.

Для зреалізування ідеї награвання цих платівок затягнено позичку в кредитовій кооперативі „Відродження" на 300,000 пезів. Але ця позичка виявилася невистачальною.

Видання платівок, дефіцити з святочних концертів в театрі „Кольон" та в театрі „Колізей" та вдержання хору до кінця минулого року дає суму в один мільйон пезів, що частинно вже виклав із власної кишені голова УЦР. Проте, ввесь дефіцит має бути покритий, коли вдасться розпродати бодай 600 платівок із згаданих випусків.

Реасумуючи звіт, з якого ми тут випускаємо деякі подробиці, голова УЦР ствердив, що, не вважаючи на апатію, що опанувала деяких членів Управи, зроблено б а г а т о. Участь широких мас в підприємствах УЦР була жива і численна. Навіть у гарячих днях січня, коли влаштовувалося Свято Державности, великий сальон колеґії при вул. Аскуенаґа був ущерть заповнений. Треба побажати, щоб і провідні кола наших організацій, що входять в склад УЦР, виявили більше зацікавлення її діяльністю і брали в ній більш а к т и в н у участь. Бо ж УЦР це — не українська амбасада, як деякі хотіли б її інтерпретувати, а тільки репрезентативна надрядна організація українського організованого громадянства, в ній сфедералізованого. Тому сила й успішність її діяльности залежить не стільки від праці окремих одиниць із її Управи, як від співпраці Управ всіх українських товариств.

Звіт голови доповнив заступник фінансового референта п. Гнатишин, який зазначив, що, на жаль, надходження на т. зв. Національний Фонд, що мав би фінансово підтримувати УЦР, надто мізерні, а прибутки з Академії не вистачають, щоб покривати великі видатки.

Пані Данчук від Учительської Педагогічної Г р о м а д и повідомила, що ця Громада має 22 членів, що навчають приблизно 400 дітей. Існують 3 парафіяльні школи, 13 шкіл при українських товариствах. Загально в наших школах є всього 5% нашої дітвори, а решта пропадає. Необхідно, щоб УЦР звернула більше уваги на національне виховання нашої дітвори. На Дитячій Оселі було цього року всього 80 дітей, хоч приймалося їх на безплатне харчування. Батьки виявляють просто дивну байдужність до виховання своїх дітей. Економічним станом оселі завідував Батьківський Комітет під проводом п. Селянського. В імені Учительської Громади і того Батьківського Комітету вона висловлює подяку д-рові В. Іваницькому, що підпомагав Оселю морально і матеріяльно.

П. Мандзій, як господар Оселі повідомив, що Оселя має тепер 34,000 пезів надвишки.

Голова УЦР згадав у своєму звіті, щщо він і деякі члени Управи беруть участь у заходах арґентинських антикомуністичних організацій створити один антикомуністичний центр. О. Хам із „Відродження" запитав, чи ця справа — справа поодиноких членів УЦР, чи самої УЦР, як такої.

Д-р О. Білосвіт з „Відродження" підкреслив великі досягнення Управи УЦР за звітний період, але зазначив необхідність прислуховуватися до голосів товариств, що творять УЦР, тоді не буде непорозумінь.

Після обговорення звітів і їх схвалення приступлено до обговорення справи відзначення 25-ліття смерти Є. Коновальця. Після довгих дискусій, в яких брали участь численні члени Головної Ради, ухвалено пропозицію п. Г н а т и ш и н а відсвяткувати цього року спільно Свято Героїв, зі спеціяльним наголосом на полк. Є. Коновальцеві. Для цього вирішено створити комісію в складі: В. Коваль, О. Кузьмич і Ів. Григоращук.

В справі святкування 150-ліття з дня народження Т. Шевченка, ухвалено доручити підготовку до тих святкувань уже теперішній Управі УЦР.

Чергова точка — голод 1933 р. в Україні. Предсідник відчитує в цій справі відповідну точку з резолюцій УККА. Вирішено доручити Управі УЦР підготову в цій справі віча для чужинців.

В справі скликання чергового Конґресу Українців Арґентини вирішено створити передконґресову комісію, в яку мають увійти по два представники від т. зв. „великих" організацій, себто „Просвіти", „Відродження", Українського Католицького Об'єднання і Братства св. Покрови, що на останніх загальних зборах ухвалило приступити до Конґресу і до УЦР. Всі інші організації і товариства мають прислати по одному делеґатові. У цій справі Управа УЦР має офіційно повідомити всі організації до 20 днів, щоб Конґрес міг відбутися до 3-ох місяців.

В точці „Р і з н е" голова „Просвіти", п. Самоверський повідомляє, що ворожі чинники (мабуть, комуністи), спалили минулого тижня домівку філії „Просвіти" в передмісті Ісідро Касанова, і просить Управу УЦР вжити заходів, щоб подібні випадки не траплялися з іншими українськими товариствами. Б. Коваль, голова Т-ва „Відродження", заявляє, що Т-во „Відродження" готове дати всю можливу допомогу. **Є. О.**

● **Британія** збільшить число своїх вояків в Надренії в Західній Німеччині в наступному році з 53.000 до 55.000 вояків. Таке рішення прийшло у висліді останніх відвідин американського секретаря оборони Роберта МекНамари в Лондоні.

ПЛАСТ-ПРИЯТ і ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ
в ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж.

— влаштовують —

в неділю, 19-го травня 1963 р.

о год. 5-ій по полудні

СВЯТО МАТЕРІ

в залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
214-16 Fulton Street — ELIZABETH, N.J.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
у США

ВИСТАВКА КАРТИН

Петра Холодного

(молодшого)

ВІДКРИТА ЩОДЕННО до 3-го ЧЕРВНЯ 1963 р.
Від понеділка до п'ятниці 5-7 веч., субота і неділя 2-7 веч.
в залі будинку Академії — 206 West 100th Street, NYC

Рочестер перед концертом пам'яті Миколи Лисенка

(Дохід на користь НТІН та УВАН)

Культурно - національна діяльність, — це є найвища наша політика. В сучасному світовому змаганні Українська Нація може утриматися і розвиватися лише як культурна нація. В цьому змаганні за наше бути чи не бути виключну ролю відограють наші наукові, культурні і мистецькі сили з їх головними осередками: УВАН та НТШ.

Відома річ, що вони існують лише завдяки громадській підтримці, яка, нажаль, не є масовою і вистачальною. Через брак грошових засобів залишаються десятки не виданих наукових і мистецьких творів, а УВАН до того ще має коло 23,000 долярів боргу за куплений будинок, який одноразово є також Українським музеєм. Невже ж українці д о п у с т я т ь, щоб УВАН втратила будинок, а наукові роботи далі припадали порохом?

Відділ УКК в Рочестері, ідучи слідом за іншими містами, організує к о н ц е р т, ціллю якого є:

1. Вшанувати пам'ять 50-річчя смерти великого українського композитора Миколи Лисенка.

2. З допомогою концерту зібрати частину грошей на користь УВАН та НТШ.

3. Концерт має бути на високому мистецькому р і в н і, щоб з його допомогою дати Українському громадянству духово - моральне задоволення і відпочинок.

Для гідного здійснення поставлених завдань замовлено одну з найкращих заль міста Рочестера (на 2,700 осіб) у В. Френклін Гай Скул, а для участи в концерті запрошено слідуючі мистецькі сили: співачки — п. Галина Колодуб-Тимочко, п. Люба Німців, драматична а р т и с т к а п. Ніля Стецьків, (Боффало), балерина Леся Вілошицька (Торонто). Композитор професор Василь Безкоровайний (Боффало), оперовий співак Григорій Ярошевич - Манько (Торонто), співак Зенон М'ягкий (Сиракюзи), пяніст Б о г д а н Гейслер, Жіночий квартет під керівництвом п. О. Костинюк, Об'єднаний Хор (хор СУМА „Гомін" та чоловічий хор „Сурма"), Народні танки під керівництвом п. Я. Кужіля та п. І. Заболоцького.

Сподіваючись належного успіху, а також з метою популяризації української культури і мистецтва серед американців, ми запрошуємо на цей концерт цілий ряд видатних осіб в політичному ж и т т і, культурі і мистецтві.

Мистці віддають свої сили майже безкоштовно (оплата дороги та акомпаніямент) в користь Української науки. Шириться зацікавлення концертом, його змістом і ціллю, але одного зацікавлення мало, треба, щоб кожний українець Рочестера ділом підтримав — взяв квиток і прийшов на концерт у суботу 18-го травня о год. 7.30 вечора.

Півтора доляра витрата на квиток оплатиться стократно свідомістю, що зробив добре діло для себе та для української науки — і це буде свідчити про нас в очах чужинців як про культурну націю.

Відтділ УКК в Рочестері

ЧОМУ АБЕТКОВИЙ ФРОНТ?

(Закінчення із стор. 2-ої)

го поставлення справи нашого українознавчого шкільництва? Як знайти зрозуміння серед широких верств суспільства та його провідних кол?

При тому вся наша шкільна політика — якщо можна її так назвати — розчленовується „на Збручі", і він, цей американський Збруч, часто виглядає глибшим, аніж є у дійсності. А ми думаємо, що, нарешті, дату 22 січня 1919 року треба святкувати таки в житті, а не лише на сценах!

Крім того треба спробувати практичніше наладнати співпрацю нашого рідного шкільництва з молодечими та студентськими о р г а нізаціями. Можуть бути створені наші школи при Пласті, СУМА, МУН чи ОДУМ, але їх робота повинна бути скоординована, зокрема в програмах навчання, в методах, підручниках і загальному проводі, який мусить лежати в руках Президії Шкільної Ради. Може дехто запропонувати інший спосіб централізації нашого шкільництва чи навіть тих проєктів може бути кілька, але чи мають вони хоч найменші шанси на успіх?

До сьогодні лише Шкільна Рада при УККА, з одного боку, і Шкільна Кураторія Українських П р а в о славних Церков, із другого, вив'язуються (хай сяк-так) із завдання. Де ті треті? Починати наново — запізно! Треба поправити, треба перегрупувати, треба признатися нам до власних гріхів, треба навернути з хибних доріг. Ось чого нам треба. Гадаємо, що для такої розв'язки справи люди в нас знайдуться. Ми віримо в це!

Говоримо коротко й відкрито: оскільки такі гасла, як „лицем до молоді" чи „молодь — наша майбутність" не є лише голими фразами, виголошуваними під час святочних рефератів, — витягаймо з цього висновки, збираймося в гурти праці, хоч малі, але з великим ентузіязмом, і допоможім виховати нашу молодь, наших дітей на кращих, розумніших, жертовніших молодих українців!

А тоді, може й наші культурні діячі —як казав д-р Вагилевич — і політики зрозуміють, що камінь, під яким немає зерна, сам себе меле. Може свідомі українки і українці, хоч малесеньку частину з тих грошей, що їх витрачають на маловажні справи, пожертвують на українські школи. Може ми зрозуміємо, що московські, мадярські й польські шкільні політики не для того приходили й приходять на цей світ, щоб виховувати нам дітей, бо не для того плодяться вовки, щоб ягнят носити до кошар. Може ми перестанемо „страшно" ненавидіти наших „воріженьків" і навчимося любити самі себе. Може якийсь наш еміґрант знайде старий український буквар і пошле його Українському Червоному Хрестові для бідних наших дітей в Австрії, Німеччині, Бельгії, Франції. Може ті наші еміґраційні організації, які щороку збирають сотки тисяч, пожертвують українським студентам більше як сто долярів. Може ми пізнаємо й ту просту правду, що найбільшим нашим національним добром є наші діти. Може...

Може ми зрозуміємо, що справа виховання нашої молоді — це справа не тільки Рідної Школи, горстки вчителів і свідомих батьків, але справа всіх українців у цілому світі.

Може спільними силами ми зміцнимо абеткові позиції на українському ш к і л ь н о м у фронті і перейдемо в наступ на всіх фронтах...

Короткі вістки

● **Америкен Експрес** передбачає, що цього року американські внутрішні туристи витратять на вакації, подорожуючи по ЗДА, $26 більйонів. З того коло двох третіх будуть ті туристи, які подорожуватимуть з одного стейту до іншого. Внутрішні туристи витратили в 1956 році $15 більйонів, а в 1962-му році — $24.9 більйона. Кождого року число цих туристів збільшується, бо американці хочуть бачити також і Америку, а не тільки чужі країни.

● **Джеймс В. Фосбурґ** із Ню Йорку має тяжке завдання знайти для колекції в Білому Домі портрети двох президентів ЗДА, які були намальовані ще за життя тих президентів, і до яких позували самі президенти Джан Адамс і Джеймс Медісон. Фосбурґ каже, що є мале число таких портретів, але їх власники не хочуть їх продавати. В Білому Домі є портрети всіх президентів, але не всі вони є мальовані з самих президентів.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
в НЮ ЙОРКУ
170 Вест 82 вул. — Ню Йорк 24, Н. Й.

ОГОЛОШУЄ:

1) передплату на книжку проф. д-ра Я. ЗОЗУЛІ „Біржові операції з вартісними паперами" (Теорія і практика), яка вийде до кінця червня 1963 р. в мякій обкладинці — дол. 10.00, у твердій обкладинці — дол. 11.00. Наклад друку обмежений на число передплатників.
2) запис на позаочний 12-ти тижневий курс про вартісні папери й біржу.

Курсанти платять: за навчання дол. 36.00, за підручник у 12-ти зошитах — дол. 10.00 і вартість матеріялів для вправ — дол. 4.00.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну д о п л а т у до передплати та свою пожертву на фонд „С в о б о д и" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „В е с е л к а", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 18.

Т. Радиський, Філядельфія, з нагоди 70-ліття „Свободи".	$70.00	П. Соломко, Шикаго	1.00
В. Гриник, Торонто	$11.00	Р. Якимів, Бріджпорт	1.00
Архиєпископ Палладій, Ню Йорк	10.00	Г. Сенів, Шикаго	1.00
Я. Стрілецька, Акрон	10.00	П. Соломко, Шикаго	1.00
А. і В. Шумейко, Ню Йорк	10.00	А. Кримська, Лехвуд	1.00
Ф. Паслон, Сиракюз	8.00	І. Шипула, Вудсайд	1.00
Центр. Комітет, Маямі Біч	5.00	М. Чайківський, Бостон	1.00
П. Гарасимів, Річмонд	5.00	В. Костів, Ст. Албанс	1.00
С. Лехновський, Лодай	5.00	П. Никифорчин, Гарфілд	1.00
Л. Улицький, Бруклин	5.00	О. Сабатович, Рочестер	1.00
Митроп. Іларіон, Канада	5.00	А. Плаксій, Меррік	1.00
П. Демус, Мокена	5.00	С. Курчак, Іст Медов	1.00
А. Івахнюк, Торонто	4.00	В. Федорців, Бруклин	1.00
Т. Курилі, Оклагома С.	4.00	Н. Гураль, Сентер Морийчес	1.00
Н. Хацевич, Лоренс Г.	3.00	Родина Цибух, Денвер	1.00
Г. Геба, Стейтен Айленд	2.00	В. Данец, Іст Орендж	1.00
Г. Безпалюк	2.00	Н. Литвинець, Рочестер	1.00
Р. Тенюк, Форт Віллям	2.00	І. Коба, Когос	1.00
М. Хайдук, Питсбург	2.00	О. Старостяк, Бруклин	1.00
І. Галичин, Форест Гілс	2.00	С. Антонюк, Акрон	1.00
І. Підбірний, Росфорд	2.00	В. Бурак, Гартфорд	1.00
Н. Мерена, Джаксон С.	2.00	П. Мазар, Вуд Дейл	1.00
М. Федчишин, Гілсайд	2.00	Т. Залеський, Торонто	1.00
М. Водель, Шикаго	2.00	В. Борис, Форт Віллям	1.00
В. Кульганець, Шикаго	2.00	П. Тимчук, Торонто	1.00
В. Сорочинський, Вінніпег	2.00	А. Курлак, Річмонд	1.00
Д. Волиняк, Іст Шикаго	2.00	Е. Синиця, Содбері	1.00
С. Набора, Акрон	2.00	Т. Залеський, Торонто	1.00
Е. Гаврилюк, Шикаго	2.00	М. Селешко, Торонто	1.00
Н. Сахаревич, Лондон	2.00	П. Тимчук, Торонто	1.00
М. Бойко, Торонто	2.00	П. Саварин, Едмонтон	1.00
Д. Попадинець, Монтреал	2.00	Т. Пастушак, Стемфорд	1.00
О. Гонтарський, Ст. Кетерінс	2.00	В. Біланський	1.00
С. Сигурович, Вінніпег	2.00	І. Устиновський, Гарвей	1.00
В. Будковський, Монтреал	2.00	П. Гарасимів, Гестінгс	1.00
Р. Опаленич, Торонто	2.00	В. Захарчук, Бінгемтон	1.00
М. Бубна, Ст. Кетерінс	2.00	С. Таратуцька, Йонкерс	1.00
С. Брезицька, Ню Гейвен	2.00	А. Кузьо, Ню Гейвен	1.00
О. Білоган, Іст Орендж	2.00	Н. Киник, Бервік	1.00
О. Смаль, Шикаго	2.00	М. Заніčковський, Вілмингтон	1.00
О. Стефанишин, Бруклин	2.00	П. Ваверчак, Монессен	1.00
В. Криса, Лейквуд	2.00	М. Лепкий, Дітройт	1.00
Я. Кубів, Питсбург	1.95	Д-р Р. Стахура, Йонґставн	1.00
Д. Шлецький, Монтреал	1.00	П. Сисун, С. Дірфілд	1.00
Н. Крендульчак, Стратфорд	1.00	Т. Ковальчишин, Ніні́ґон	1.00
		С. Мандрика, Луїсвіл	1.00
		М. Косинна, Толідо	1.00

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що у вівторок, 14-го травня 1963 року, упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК і ТАТО

бл. п. Стенлі КРИВЕН

нар. 1887 р. в с. Ферлиів коло Рогатина, Західна Україна.

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю, 17-го травня ц. р. о год. 9-ій ранку з пох. заведення Thomas M. Quinn & Sons Funeral Home, 35-20 Broadway, Astoria, L.I.

ЗАУПОКІЙНА Служба Божа відправиться о год. 9:30 рано в церкві Св. Хреста, а опісля Тлінні Останки будуть перевезені на St. Michaels Cemetery.

Горем прибиті:
дружина: ЮЛІЯ
доньки: МАРІЯ ДОРОТІ
АННА ДЖЕНСОН
син: ДАНИЛО ВІШУК

Замість квітів на могилу
бл. п. проф. д-ра МАРКІЯНА ТЕРЛЕЦЬКОГО
складаємо $20.00
на цілі НТШ в Сарселі.
Д-р Юрій і Віра КУШНІРІ

Увага! Увага!

СИРАКЮЗИ, ЮТИКА й ОКОЛИЦЯ!

В неділю, 26-го травня 1963 р.

в год. 3:00 по полудні
в залі
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
1317 В. Фаєтте вул. — СИРАКЮЗИ, Н.Й.
— відбудуться —

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

участь в яких повинні взяти всі члени Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати та Представники і Члени слідуючих Відділів:

ДУРҐГАМВИЛ	188	ГЕРКІМЕР	192
РОМ	121	ФУЛТОН	263
ЛІТЕЛ ФОЛС	330	ЮТИКА	58, 484

СИРАКЮЗИ — 39, 317.

У Зборах візьме участь
ЙОСИП ЛИСОГІР
головний предсідник УНСоюзу

В програмі Зборів:
Звіти Окружної Управи
Вибір нової Управи
Членська кампанія та відзначення 70-ліття „Свободи".

До участи в Зборах запрошується всіх членів УНСоюзу та ширше Українське Громадянство.

Іван ПІГУЛЯК, Голова Окружного К-ту
Ярослав СЕНИШИН, Секретар Окружного К-ту

З НЕЗАЛЕЖНИХ, ВІД ДИРЕКЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНОГО ІНСТИТУТУ НТШ, ПРИЧИН
ПРОДОВЖЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ
визначеної на СУБОТУ 18-го ТРАВНЯ 1963 р.

не відбудеться

В ТОМУЖ РЕЧИНЦІ.
Новий реченець буде поданий пізніше.

Дирекція УВІ Інституту

ЕКЗЕКУТИВА Т-ВА „ДНІСТЕР", 361 ВІДД. УНС
повідомляє своїх членів, що
в СУБОТУ, 18-го ТРАВНЯ ц. р. МІСЯЧНІ ЗБОРИ

не відбудуться

з огляду на БЛАГОСЛОВЕННЯ КАПЛИЦІ на СОЮЗІВЦІ.

Проситься членів взяти активну участь у цьому святі на Союзівці.

За Екзекутиву Т-ва „Дністер":
В. ВИШИВАНИЙ, предсідник
М. ЕЛИВ, секретар

Слідуючі збори відбудуться в місячі червні.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

запрошує своїх Членів та все Українське Громадянство на врочистість

БЛАГОСЛОВЕННЯ

НОВОЗБУДОВАНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ КАПЛИЦІ НА СВОЇЙ ОСЕЛІ
„СОЮЗІВЦІ"

що відбудеться
в неділю, 19-го травня 1963-го року о год. 3-ій пополудні

Акту Благословення довершить Їх Ексцеленція Преосвященний
Кир Йосиф ШМОНДЮК, Єпископ Стемфорду

Після Благословення відбудеться о год. 5-ій пополудні

ВРОЧИСТИЙ БЕНКЕТ

З ВІДПОВІДНОЮ ПРОГРАМОЮ

●

Тієї ж неділі о год. 11-ій перед полуднем в новій Каплиці буде відправлена

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ

до якої співатиме — як і опісля під час Благословення Каплиці —

Хор ім. Митрополита Андрея Шептицького під диригентурою проф: Романа Левицького.

На передодні врочистостей благословення новозбудованої Каплиці відбудеться

в суботу, 18-го травня ввечері

у великій залі новозбудованого павільйону СОЮЗІВКИ

КОНЦЕРТ ПІСЕНЬ І АРІЙ

— у виконанні —

Хору ім. Митр. Андрея Шептицького

під диригентурою проф. Романа ЛЕВИЦЬКОГО
та солісток
Христини КАРПЕВИЧ і Христини БОДНАР

У ПРОГРАМІ КОНЦЕРТУ ХОР ВИКОНАЄ:

Б. Вахнянина „Христос Воскрес", Василя Безкоровайного: „Отче Наш" (солістка Христя Карпевич), Андрія Гнатишина „Через поле" (соліст Олег Богачевський) і „Христос Воскрес" (солістка Ольга Ляхович), Д. Бортнянського „Блажен муж" (солісти: Христя Карпевич, Марія Марко, Анна Король, Олег Богачевський, Євген Макар і Богдан Хабурський), М. Вербицького „Хваліте", Мих. Гайворонського „Хорал" (соліст Олег Богачевський) та Ів. Недільського „Боже, послухай благання" (солістка Христя Боднар).

Солістки Христя КАРПЕВИЧ і Христя БОДНАР виконають арії з опери Миколи ЛИСЕНКА „НОКТЮРН"

Секретарі Відділів Українського Народного Союзу стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсильвенії, Коннектикат, Массачусетс та інших! Заохочуйте своїх громадян та членів своїх Відділів до масової участи у великій врочистості Благословення новозбудованої Української Католицької Каплиці на Союзівці! Організуйте спільні прогулянки автобусами!

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

„Тризуб" Філядельфія — Інтер Клюб Ню Йорк. Футбольні змагання за Чашу Луїса відбудуться **в неділю, 19-го травня 1963** о год. 2.30 по полудні на грищі при 29-ій та Камбрія вулицях у Філядельфії.

„Чорноморська Січ" Нюарк — Портуґальський С. К. Нюарк. Футбольні змагання місцевих суперників за Чашу Луїса відбудуться в неділю, **19-го травня 1963**, о год. 2.30 по полудні на грищі Айронбавнд Філд, при Вілсон Евню в Нюарку.

—o—

„УКРАЇНА" — ТОРОНТО І „ПЛАЙ" — НЮ ЙОРК ПЕРШУНАМИ УСЦАК

В суботу, 11-го травня відбулися відбиванкові першенства УСЦАК в Торонті. Участь брали кращі дружини чоловіків та жінок поодиноких СУАСТ-ів, а господарем змагань було СТ „Україна", Торонто. В конкуренції жінок перше місце здобула дружина України-Торонто перед „Левами" з Шикаґо і дружиною „Пласту" з Торонта. П'ять учасників чоловічих першенств розіграли між собою кожний з кожним двосетові зустрічі, у вислідi яких „Плай", Ню Йорк, мав рахунок сетів 6:2, а „Україна", Торонто — 5:3. Ці дві дружини відбули між собою фінальну гру за перше місце і перемогою 2:1 сетів УВК „Плай", Ню Йорк став першуном УСЦАК. Дальші місця зайняли: „Україна" — Торонто, „Леви" — Шикаґо, Українська Централя — Пассейк, та „Просвіта" — Вінніпеґ.

В неділю, 12-го травня збірна чоловіків — Учасників першенств стрінулася з дружиною репрезентації Балтійців. Українці перемогли Балтійців 2:0 (15:9, 15:10). В українській репрезентації грали: Будишин, Сувара, Лужняк, Біляк (капітан), Дмитришин, Трофимович, Навроцький, Бук, Терлецький і Ігнатович.

—o—

ПЛАСТУНИ „ЧОРНОМОРЦІ" ПЕРЕМОГЛИ В БІГУ НАВПРОСТЕЦЬ

Весняний біг навпростець за першість СУАСТ — Схід що його влаштувала Ланка Легкоатлетики, відбувся 12-го травня на оселі „Верховина" в Глен Спей. Господар змагань УСТ „Верховина" дбайливо підготовив траси бігу, але через несприятливу погоду до бігу станули лише 4 юнаки та 3 чоловіки. З огляду на майже однаковий вік усіх змагунів (річники 1945 і 1946), і юнаки і чоловіки пробігли в своїх групах цю саму трасу приблизно 1,400 метрів. Перше місце серед юнаків здобув Андрій Витвицький із 25-го куреня „Чорноморців" з часом 4:20.6. Першуном чоловіків став Зенон Стахів, також пластун 25-го куреня „Чорноморців", який пробіг цю трасу за 4:18.8. Змаганнями проводив ланковий СУАСТ — Схід М. Яворський. Приглядалися змаганням гості оселі в числі коло 70 осіб, які прибули на „День Матері" на „Верховину". Управа оселі гарно погостила всіх учасників бігу.

З огляду на мале число учасників бігу вирішено залишити уфундовану УРСоюзом чашу для переможця бігу на легкоатлетичних змаганнях СУАСТ — Схід, які мають відбутися на „Верховині" 24 і 25 серпня ц. р. Пластуни куреня „Чорноморців", переможці відбутого з малим числом учасників бігу, обіцяють вийти переможцями і в наступних змаганнях і здобути цю чашу.

—o—

ВИСЛІДИ УКРАЇНСЬКИХ ДРУЖИН В КОННЕКТИКАТ

УСК Бріджпорт, першун „А" Кляси Футбольної Ліґи Коннектикат, виграв минулої неділі, 12-го травня свої чергові мистецькі змагання 4:2 з „Гунґарією" з Гартфорду на грищі в Гартфорді.

УСТ „Довбуш" Ню Гейвен, першун „Б" Кляси цієї ж Ліґи, здобув перемогу минулої неділі над Мадярським С. К. (Б дружиною) в Норвоку з рахунком 1:0. Ці важкі змагання грав „Довбуш" майже від початку в десятку, бо суддя виключив з гри одного змагуна „Довбуша". Ворота стрілив Р. Дзюба.

„ДЖУЛІЯНА" — „ТРИЗУБ" 1:0 (1:0)

Ню Йорк, 12-го травня. — В перших змаганнях фіналу Сходу потерпів „Тризуб" несподівану паразку від італійців, Ню Йорк не дочекався і цим разом бажаного попису „Тризуба", якого змагуни, непривичні до терену Айнтрахт Овал, розчарували численних глядачів. Рішальні ворота цих емоційних футбольних змагань впали вже в першій хвилині гри з наріжникової подачі. Внаслідок цього „Тризуб" грав нервово, надуживаючи високих подач і йому бракувало викінчення акцій та добрих стрілів до воротах. На вісім хвилин перед кінцем суддя Крафт з Балтимору подиктував за „фавль" на Нозі, який пробивався до воріт, карне до „Джуліяни". Змагуни „Джуліяни" протестували проти рішення судді і почали бійку, в яку вмішалися їхні симпатики та потурбували декількох „тризубівців", поки симпатики „Тризуба" вспіли прийти на відсіч. Попало від італійців теж судді, який скрився в одягальні і щойно по десяти хвилинах повернувся продовжувати гру. Побитий Нога (чому не хтось інший?) стрілив карного дуже анемічно. Фавелято, який ще перед стрілом вибіг неправильно з лінії воріт до переду, відбив стріл на корнера. Тут однак досі безсторонній суддя побоявся вже наказати повторити карного. Що більше, він відсвистав кінець гри на п'ять хвилин скоріше.

Змагуни „Тризуба" робили враження розгублених і незіграних, та були нервово неопановані. Разили в них неточні подачі і повільність, якою найбільше грішив не молодий вже І. Ферейра. Він, та непродуктивний черезз забави з м'ячем Нога, сповільнювали акції нападу. При неточній грі горою (Кравець і Ілай) випав слабо Чижович, якому не виходили стріли. Олівер на крилі був отяжілим. Нападові бракувало боєвости і стрілів. В першій півгрі були два стріли: сильний, але далекий стріл Манджіні та радше гостра подача з крила Чижовича. Навіть в другій півгрі при перевазі „Тризуба" крім невдалого карного був ще лише вартий уваги стріл Ферейри в ріг воріт і притомний стріл з оборотом Чижовича. В помочі Ілай дивував усіх непевністю і страхом перед зударами з противниками. О. Ферейра на середині помочі не давав собі ради з технічно добрими італійцями і його розгублена гра приносила багато клопотів Бородякові і Рачові, якому втікав його криловий та Варварюкові. Не зовсім певний себе Варварюк мав багато праці і вив'язався з неї. При пропущених воротах по корнері бракувало криття противника, що належало до Ферейри.

Чи зможе „Тризуб" вирішити фінал Сходу в свою користь? На мою думку є на це всі дані. Своє грище з травою, нервове опанування в себе дома, а враз з ними точні подачі низом і скорі втечі крилами, щоб оминути досвідченого стратеґа, але повільного Джіованіні, зможуть принести навіть високу перемогу „Тризубові", коли дружина відповідно підготовиться до зустрічі 26-го травня у Філядельфії.

в. с.

—o—

ЯКИЙ СКЛАД „ТРИЗУБА"?

Число 28. філядельфійської газетки „Саккер Дайджест" з 12-го травня ц. р. мало в огляді про фінал Сходу інформації про склад дружини „Тризуба". Непідписаний автор огляду подав, що в „Тризубі" грає 6 арґентинців, 2 українців, 1 бразилієць, 1 англієць і 1 мадяр. Українцями вважає він тільки Варварюка і Чижовича. Треба сподіватися, що кола, які поставили собі за завдання пропаґувати українське ім'я в спорті, постараються помістити відповідне спростування у згаданій газетці про українців з Арґентини в складі „Тризуба".

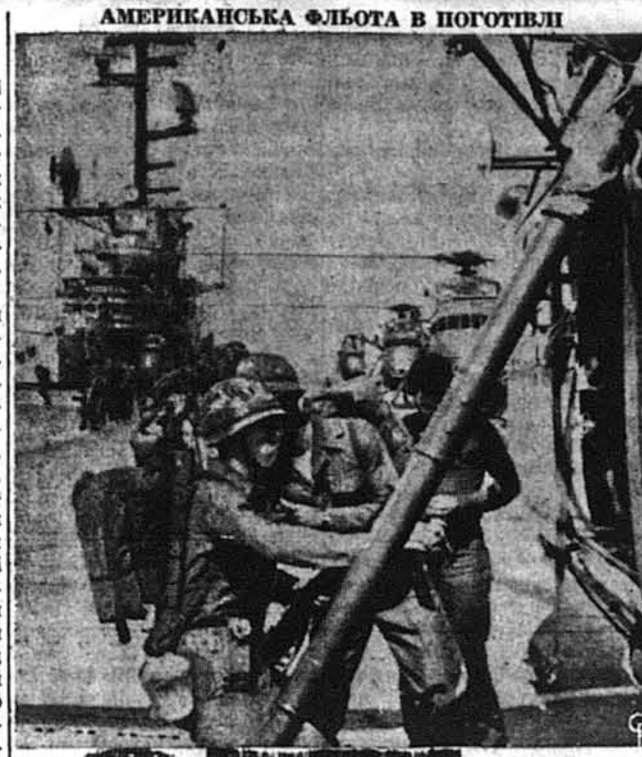
—o—

„ШАЛЬКЕ" Ф. К. НА НІМЕЦЬКОМУ СПОРТОВОМУ СВЯТІ

Відома футбольна дружина із Західньої Німеччини та семикратний чемпіон Німеччини „Шальке" з Ґельзенкірхен розіграє наступної неділі, 19 травня товариські змагання зі збірною Німецько - Американського Футбольного Союзу на німецькому спортовому святі, яке відбудеться на Трайборо Стадіоні в Ню Йорку. Крім футбольних змагань „Шальке", які почнуться о год. 4.00 по полудні, в програмі свята є численні атракції, починаючи від 11.00 рано. Ними будуть: футбольні змагання дружин доросту і юнаків, легкоатлетичні короткі біги та штафети, виступи гімнастів, наколесницькі перегони, дефіляда різнонаціональних спортових клюбів, та футбольні змагання збірних першої та другої нім. ліґи і змагання футболістів - ольдбоїв. УСК Ню Йорк є членом Німецько - Американського Футбольного Союзу — організатора цього спортового свята.

Дружина „Шальке" розіграє теж змагання 22-го травня в Рочестері, 26-го травня в Ню Йорку з англійською одинадцяткою Волвергемптон Вандерерс і 28-го травня вечером з „Гунґарією" на Асторії, Н. Й.

АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА В ПОГОТІВЛІ

Вояки американського Корпусу піхоти завантажуються на гелікоптери на покладі літаконосця „Боксер", що разом з іншими воєнними кораблями ЗДА бере участь в маневрах поблизу берегів Гаїті.

У Сирії і Іраку створено уряди з виключенням „нассеристів"

Дамаск. — Після невдачі десиґнованого на прем'єра д-ра Самі ель-Юнді створити новий сирійський уряд, Революційна Рада, як керівний орган тієї держави, призначила на прем'єра знову Саляга ель-Бітара, який в минулому тижні подався був до димісії. Міністром внутрішніх справ залишився полк. Амін ель-Гафез, який здавив був демонстрації звеличників єгипетського президента Нассера в Алеппо і Дамаску, при чому він став ще й віце-прем'єром. Міністром військових справ став шеф штабу армії ген. Зіяд Гарірі. Всі вони є членами або прихильниками партії Баат, яка вправді сприяє федераційній злуці Сирії з Єгиптом (Об'єднаною Арабською Республікою), але на базі „рівний з рівним" та з збереженням демократичного державного устрою Сирії. Також в Іраку виключено з уряду звеличників Нассера. Керівні чинники в обох тих державах твердять, що вони хочуть переговорювати з Нассером безпосередньо, а не через „нассеристів", що їх називають просто аґентами Нассера, які нехтують національними й державними інтересами Сирії і Іраку.

Лікарі розходяться в думках щодо впливу хвилювання на серцеві недуги

Ню Йорк. — Нюйоркський Відділ Товариства для вивчення серцевих недуг влаштував дискусію про те, як на серцеві недуги впливає хвилювання робітників під час праці. Д-р Г. І. Рассек, кардіолог із Публічного Уряду Здоров'я, твердив, що напруження, головно у зв'язку з фаховою працею, є важливим фактором, що спричиняє серцеві недуги. Іншими головними причинами серцевих недуг є спадкові прикмети людини та її дієта. Інші лікарі заперечували це твердження і ствердили, що дуже важко є вимірювати оте напруження працівника під час фахової праці, і що вимірювання перевтоми за допомогою квестіонарів не є задовільне. Але д-р Рассек твердив, що вивчання здоров'я лікарів, дентистів і правників у зв'язку з їх працею виявляє, що напруження є дуже важливе. Він вивчав 12,000 професіоналістів і ствердив, що „більше напруження в праці рівняється більшій серцевій недузі".

Безробіття серед молоді може стати вибуховою проблемою — твердить Геннінґ

Вашинґтон. — Підсекретар праці Джан Ф. Геннінґ виготовив звіт про безробіття серед молоді, в якому твердить, що більше число безробітних серед молодого покоління може бути критичною проблемою для цілої країни. Геннінґ займається справою тієї молоді, яка не навчається в коледжах. Згідно з його звітом в найближчих трьох роках вийдуть на ринок праці більше як 5,500,000 молодих робітників, в більшості у віці 18 і 19 років. 3,500,000 з них будуть випускниками середніх шкіл (гайскулів), а 2,000,000 не матимуть закінченої середньої школи. У звіті говориться про те, що ті всі, які не матимуть закінченої школи, будуть безробітними, якщо вони не перейдуть якогось фахового вишколу. Число безробітних між молоддю буде тоді становити 25 відсотків. Вже тепер число безробітних між всіми нелітніми становить 12 відсотків, а відсоток безробітних між всіма робітниками виносить 5.7. Геннінґ закликає Конґрес, щоб ухвалив ті законопроєкти, які уряд предложив на те, щоб поборювати безробіття. Департамет Праці цікавиться різними ґрупами нелітньої молоді, серед якої є високе число безробітних, і плянує засоби до поборювання цього явища.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 18-го ТРАВНЯ 1963 р.:

ЧЕСТЕР, Па. — Місячні збори Т-ва Т. Шевченка, Відд. 156, в 7:30 веч. — В. Новак, секр.

НЕДІЛЯ, 19-го ТРАВНЯ 1963 р.:

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 206, в год. 1-ій по пол. — Є. Тепер, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Збори Т-ва Любов, Відд. 370, в год. 11:45 перед пол. Секретар вже від 8:30 рано аж до початку зборів, буде збирати вкладки. На зборах буде порушена справа виплати посмертної допомоги для одної з членкинь нашого Т-ва. — Н. Мурин, предс., Т. Воднарчук, кас., В. Гіна, секр.

Посмертні згадки

ПЕТРО ЯРЕМА, довголітній член Б-ва св. Володимира, Відд. 323 в Kansas City, Kans. Помер по довгій і тяжкій недузі 31-го березня 1963 р. Покійний був один з основників Відд. 323 і довголітній урядник Відділу. Народився в Старім Самборі 1883 р. проживши 80 літ. Залишив в смутку дружину Ольгу і 3 доньки: Анну, Френцес і Розалію, 3 внуки і 1 правнучку. Похорон відбувся в вівторок, 2. квітня з похоронного заведення до церкви св. Тройці а відтак на цвинтар Гайленд Парк при участи Родини, Знайомих та Членів Б-ва. Вічна Йому Пам'ять.

Д. Яремко, секр.

ГРИГОРІЙ СТАШКІВ, довголітній член Б-ва Сош. Св. Духа, Відд. 295 в Акрон, Огайо, упокоївся, дня 1-го квітня ц. р. на 76 році життя. До УНС вступив 20 грудня 1920 р. і від цього часу був активним членом і жертволюбивим, не жалував ні труду, ні часу, при всякій потребі Союзовій, народній і церковній. Покійний народився в с. Дички, п. Рогатин, Зах. Україна. Залишив в смутку дружину Анну, 4 синів: Володимира, Василя, Івана і Андрія та доньку Анастазію Дудон, 9 внуків і 3 правнуки. Похорон відбувся в четвер 4-го квітня 1963 р. з похоронного заведення до нової церкви, про котру він дуже дбав, при участи Родини, Членів УНС і численних Знайомих на цвинтар св. Духа. Вічна Йому Пам'ять.

Василь Пулк, секр.

ТАРЗАН, ч. 5033 Дивоглядний птеродактиль!

Три чоловіки глянули на небо і задрижали зі страху, коли там побачили дивоглядного літаючого плазуна!

— Це є птеродактиль! — гукнув Саттон. — Один із найлютіших і найагресивніших...

Але ці слова швидко були приглушені сердитим шипінням, коли негайно динозавр кинувся вниз по свою здобич!